

SYMBOLUTBILDNING

Symbolutbildning

- en presentation -
hösten 2001 - hösten 2002
Elisabet Vanarot

Innehåll

Presentation	sid 4
Introduktion	sid 6
Arkaiska symboler	sid 8
Västerländskt symbolspråk	sid 10
Drömsymbolism	sid 12
Arketyper	sid 14
Möte - tolkning	sid 16
Kvinno- gudinnesymboler	sid 18
Avslutning	sid 20
Presentation av förgrundsgestalter:	sid 22
Marija Gimbutas	
Carl Gustav Jung	
Jacob Levy Moreno	
Utbildningsmetoder	sid 24

Tarotkorten, med alla sina symboler, ligger som grund i utbildningen;

- vilka är de **arkaiska symbolerna** i tarotleken
- hur gestaltas det **västerländska symbolspråket** i tarotleken
- tarotkortens **arketyper**
- hur **tolkar** vi korten
- **kvinno- och gudinnesymboler** i tarotkorten.

Vi utgår från några av Edgard Waites, av Pamela Coleman Smith tecknade, kort, t ex Rider Waite-leken, den svenska Rider-leken, Universal Rider och Golden Rider men använder också andra lekar.

Tider: Fredagar 19 - 22, lördagar 10 - 18 och söndagar 10 - 15.

Lokal: Solhaga 10, Linköping.

Telefon: 013 - 31 26 66

Litteratur

Obligatorisk kurslitteratur:

C G Jung et al *Människan och hennes symboler* Forum 1981

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Övrig kurslitteratur som ingår är listade vid respektive seminarium. För att hålla nere kostnaderna för kurslitteratur kommer jag istället att kopiera vissa relevanta kapitel. Kostnad för kopior blir 50 kr/termin. Obligatorisk kurslitteratur är på svenska, enstaka artiklar kan vara på engelska. Däremot finns en hel del bredvidläsningslitteratur endast på engelska. Det mesta av litteraturen finns på läns- eller universitetsbiblioteket.

Läs gärna ett annorlunda och spännande symbol-lexikon:

Walker Barbara G *The Womans Encyclopedia of Myths and Secrets* Harper & Row 1983

Symboler är ting eller bilder av ting som har en rent konkret funktion samtidigt som det också har ett annat innehåll, eller en annan betydelse - en betydelse som egentligen är okänd och därmed obeskrivbar. Det är detta andra innehåll som gör tinget till en symbol. Symbolen "är den äldsta och ursprungligaste uttrycksformen, en form som avslöjar sidor av verkligheten som undflyr alla andra språk."¹

Syftet med denna symbolutbildning är att ge dig

- ökad kunskap om symbolers innehåll och laddning
- ökad kunskap om dina egna relationer till olika symboler
- ökad medvetenhet om människors olika relationer till en och samma symbol
- förståelse för diskrepansen i olika symboltolkningar
- verktyg att själv arbeta vidare med
- ökad självinsikt och självverfarenhet.

För dig som i yrket använder dig själv som instrument, som arbetar med att vägleda eller på andra sätt stödja människor, ges här möjligheten att stämma ditt instrument ytterligare. Du får dessutom tillgång till nya tekniker och möjlighet att utveckla dem du redan har.

För dig som vill utbilda dig vidare till symbolassistent finns en utbildningsplan i slutet av häftet.

1 Cooper

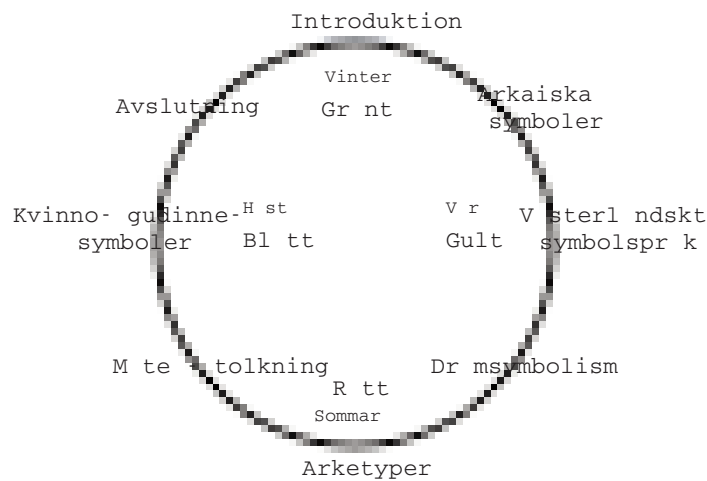
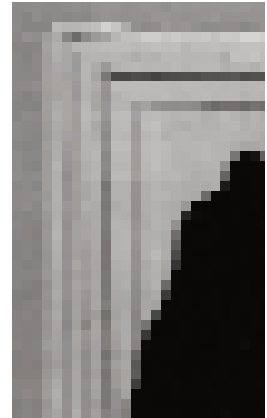
Presentation

Förväntansfulla och nyfikna tar vi oss in genom surrealisten René Magrittes stängda (?) dörr - om vi vågar. Magritte har gjort en öppning åt oss, det är bara att promenera in. Vi ser mörkret innanför dörren men vet inte vad som väntar oss där. Magritte kallar målningen "Det oförutsedda svaret"¹.

På vår resa in i symbolernas värld kommer vi att möta det okända och oväntade och få många oförutsedda svar.

Det första vi möter är cirkeln, en uråldrig arkaisk symbol som återfinns över hela världen. Cirkeln är rikt laddad på symboliskt innehåll och i de flesta kulturer speglar den bl a oändligheten i här och nu.

Under utbildningen sitter vi i en cirkel, vända mot varandra - öga mot öga. I cirkeln ges föreläsningar och redovisningar. Här arbetar vi med dramer och skapar bilder. I mötet med vårt eget unika symbolspråk och i mötet med varandra växer vi och cirkeln vidgas.

Cirkeln är också evig rörelse, dess början är dess slut, en årstid följer på nästa. Symboliskt kommer vi under utbildningen att följa denna cirkelrörelse med årstidernas växlingar. Som en röd tråd genom hela utbildningen löper färgerna med sitt starkt laddade symbolinnehåll.

¹ La réponse imprévue, 1933

Första seminariet: Introduktion till symbolvärlden 20011005-07

Lärare: Elisabet Vanarot.

Litteratur

Obligatorisk:

C G Jung et al *Människan och hennes symboler* Forum 1981

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Läs gärna:

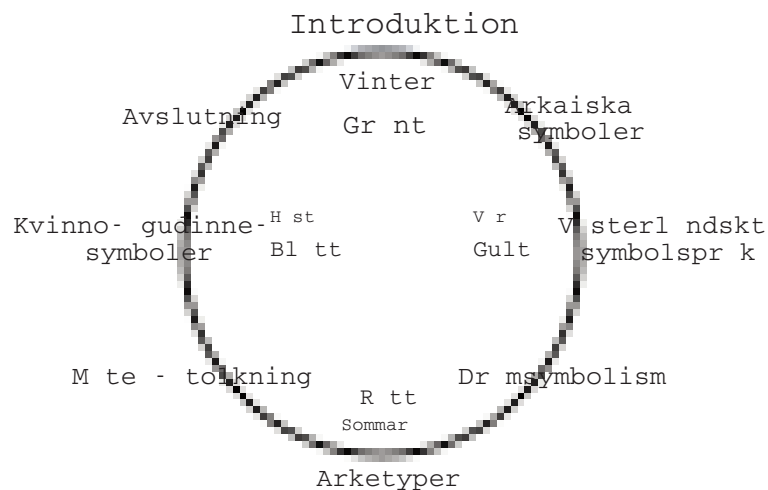
Ackerman Diane *Sinnenas naturlära* Månocket 1993

Vanarot Elisabet Lindén *Helande Cirkel. Textsamling kring shamanism* Athanor förlag 1999

Ryberg Karl *Levande färger* ICA Förlag

Tips för dig som vill läsa vidare:

von Franz Marie-Louise *Själens speglingar* Gedins förlag 1990

Vinter och grönt

Vintern är vilans tid. Växterna sover men vid vintersolståndet börjar ljuset komma tillbaka, livet kan återvända. Vintern är tiden före födelsen, när förutsättningarna för nytt liv skapas. Att den gröna färgen förknippas med vinter kan tyckas konstigt då intet grönt spirar. Att grönt förbinds med vintern är för att grönt är balansens och harmonins färg, vi vilar och hämtar kraft i det gröna.

Vintern och det gröna är förbundet med våra sinnen, vår fysiska tillvaro och vår egen kropp, dvs grunden i våra liv. Det är först när våra basala behov är tillgodosedda som vi har möjlighet att utveckla och fördjupa våra förmågor, inhämta ny kunskap och, om så behövs, bearbeta gamla trauman.

Introduktion

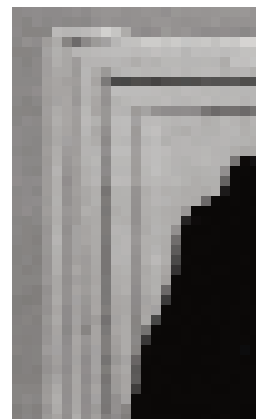
Hon rör lite på sig. Mjukt gungande i det ljumma mörkret. Här är tryggt att vara. Väggarna som omger henne är behagligt rundade. Hon följer väggens rundade konturer med sina fingrar. Hårt och mjukt böjt, lite knottrigt på ett behagligt sätt. Ibland är det alldeles mörkt, men just nu silar ett svagt ljus genom väggarna. Hon låter sig själv flyta i den gelear-tade vätska som omger henne. Hon är tillfreds med sitt inneslutna liv och tillvaro.

Så småningom känner hon att hon inte flyter lika fritt längre. Väggarna har kommit närmare och hon känner sig ännu mer omsluten. Nu blev det mörkt igen. Ibland när det är lite ljusare avtecknar sig stora mörka skuggor på väggarna. Det skrämmer henne fast hon vet att hon är alldeles trygg innanför väggarna. Aldrig någonsin har någon brutit igenom skalet och hon känner ju själv hur hårt det är. Jo, här är hon trygg och livet är gott.

Men allteftersom tiden gick krympte väggarna runt henne. Hennes rörelsemöjligheter blev mindre och mindre. Nu är det inte längre skönt och hon grubblar mycket över hur väggarna som är så hårda och stabila kan krympa. Efter hand började hon bli rädd. Nu kan hon knappt röra sig alls. Hon försöker försiktigt att trycka på väggarna för att se om hon kan få sitt utrymme att växa igen, men när hon tar i börjar det knaka i väggarna. Nu blir hon riktigt rädd. Tänk om väggarna inte är så hårda som hon trott. Tänk om de kan gå sönder! Och därute lurar de otäcka mörka skuggorna, färdiga att attackera henne. Just som hon tänker detta släpper mörkret och ett svagt ljus genomlyser väggarna. Därute, genom väggens skal, ser hon en stor skugga. Hon håller andan i förskräckelse – tänk om den stora mörka skuggan anfaller och skalet går sönder! Istället blir skuggan mindre och otvivelaktigare. Långsamt släpper hon ut luften och börjar andas igen.

För att utforska symboler öppnar man sitt eget ägg och får kontakt med omedvetna lager inom sig själv. Dessa lager, får vi lära oss via traditionell västerländsk terapi, är mörka och oberäkneliga. Här dväljs vår ondska och vår skugga. Att närma sig dessa lager anses vara en smärtsam process. Vad vi inte får höra så mycket om är att det är här vår skaparkraft och kreativitet finns. Erfarenheten visar att det är glädje, kraft och nya möjligheter som dominerar arbetet.

Under detta första seminarium arbetar vi med hur symboler definieras, när ett ting blir en symbol och en symbol blir enbart ett ting, hur symboler föds, alltså vilka processer som skapar en symbol av ett föremål. Vi går igenom olika riktningar inom symboltolkning och olika tekniker för att utforska symbolspråket samt skaparna av dessa olika riktningar och tekniker.

Andra seminariet: Arkaiska symboler 20011123-25

Lärare: Elisabet Vanarot.

Litteratur

Obligatorisk:

Hughes J Donald "from American Indian Ecology" in *This Sacred Earth. Religion, Nature, Environment* ed R S Gottlieb, Routledge 1996 (du får kopia på artikeln, men hela boken är läsvärd)

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Läs gärna:

Gimbutas Marija *The Language of the Goddess*

Vanarot Elisabet Lindén *Helande Cirkel. Textsamling kring shamanism* Athanor förlag 1999

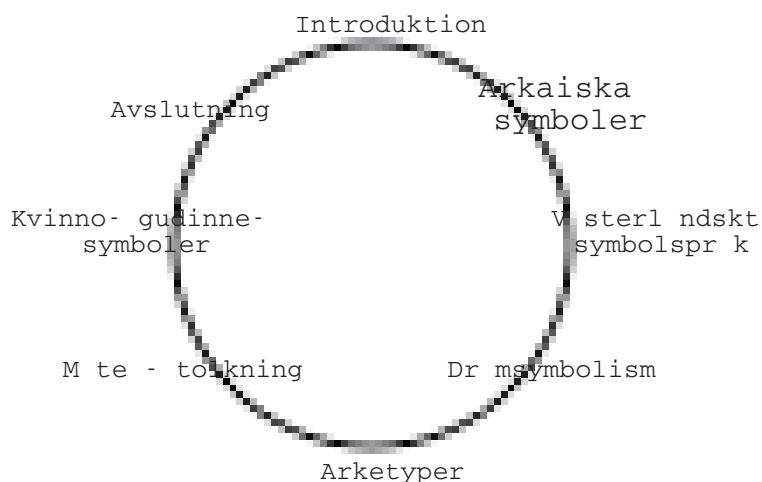
Tips för dig som vill läsa vidare:

Black Elk/ J.G. Neihardt Wiwanyag Wachipi: *The Sun Dance This Sacred Earth. Religion, Nature, Environment* edited by Gottlieb Roger S, Routledge 1996

Black Elk/ J.G. Neihardt *Black Elk Speaks* University of Nebraska Press

Onsell Birgitta *Jordens Moder i Norden* Carlssons 1990

Ray Benjamin C *African Religions. Symbol, Ritual, and Community* Prentice-Hall 1976

Måntid

I cirkeln befinner vi oss nu mellan två årstider, mellan vinter och vår. Dessa "mellantider" är förbundna med månen. Till skillnad från solen, som vi alltid vet var vi har, är månen oberäknelig. Ur vårt solperspektiv går hon upp och ner lite som hon vill. Dessutom försvinner hon helt ibland och befinner sig alltid i olika stadier av ökning eller minskning. Arketypiskt¹ är månen, nattens himlakropp, förbunden med vårt omedvetna.

På keltiska heter den helg som infaller mellan vinter och vår "imbolg" som betyder "i magen" (på Moder Jord). Ännu är livet ofött men under ytan har det börjat röra på sig.

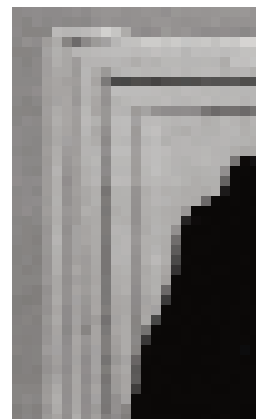
De arkaiska symbolerna är vår grund, vi är omgivna av dem men relaterar i allmänhet till dem på ett omedvetet plan. Därför passar det bra att arbeta med detta tema här.

¹ för definition se sid 15

Arkaiska symboler hos naturfolk - vad vi har med oss av vårt ursprungliga symbolspråk

Arkaiskt betyder ursprungligt och arkaiska symboler är naturbundna och enkla i sina former. Vi hittar dem i grottmålningar och på gammal keramik - och vi möter dem i våra drömmar.

Att vi i vår tid av snabb förändring, har ett behov av ursprunglighet och enkelhet, märks bl a på att många företagsloggor de senaste åren består av en arkaisk symbol. Det är allt ifrån en spiral hos ett IT-företag till en snäcka hos en redovisningsfirma.

En del av vårt arkaiska symbolspråk är de fyra elementen; jord, luft, eld och vatten. En gång i tiden var vi helt utlämnade åt naturens krafter. Vi var, för vår överlevnad beroende av hur elementen samverkade. Synsättet att det är dessa fyra krafter som är grunden i allt som existerar är för oss västerlänningar mest bekant genom de grekiska filosoferna. Föreställningen är dock mycket äldre än så och dessutom spridd över hela världen. Enligt indisk tradition är de fyra elementen skapade av Den Stora Modern Kali, i andra traditioner är det samma Gudinna men med ett annat namn som skapat elementen.

Jorden är det element vi går och står på och vår egen fysiska kropp. Jorden är vår föda och vi föds in i jorden, in i vår kropp, ur jorden, ur vår moders kropp. Jorden är myllan, den goda matjorden och det är ur jorden den fuktiga doftande mossan växer. Jorden är Modern som när och föder oss och det är i naturen, i allt som växer, som hon manifesterar sin skönhet. Jorden är också det element vi återvänder till när detta liv avslutas.

Att arbeta med jordelementet är att lära sig släppa taget om gamla tanke- och förhållningssätt för att ge plats åt ny växt. Det är också att arbeta med den fysiska kroppen och hur man när och föder sig i detta jordeliv, med pengar, bostad och arbete samt med hur man förhåller sig till jorden / naturen och till det som växer och lever här tillsammans med oss. Det är genom jordelementet våra tankar och idéer manifesteras, tar konkret form och blir synliga både för oss själva och andra. Här omvandlar vi vår kreativa energi till skapande handling.

Jordelementet hör vintern till och är också förbunden med svart. Svart är inte en färg i egentlig mening, utan en kraft, kraften hos det potentiella, det ännu icke skapade.

Vi går igenom de olika elementen samt andra arkaiska symboler och arbetar med hur de har visat sig i våra liv och hur de fyra elementen manifesteras i vår dagliga tillvaro, i vår tanke- och känslvärld.

Tredje seminariet: Västerländskt symbolspråk 20020208-10

Lärare: Elisabet Vanarot.

Litteratur

Obligatorisk:

Tal av söderhavshövdingen Tuiavii *Den vite mannen: Papalagi* Korpen 1988

C G Jung et al *Människan och hennes symboler* Forum 1981

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Läs gärna:

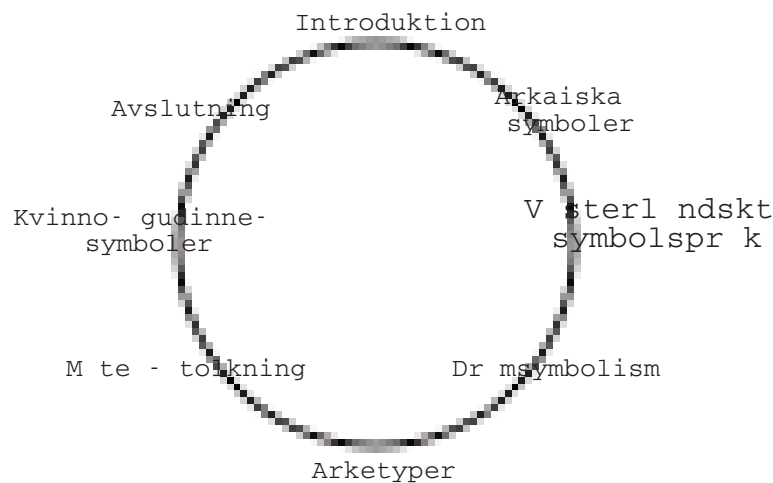
Pagels Elaine *Adam, Eva och ormen* Wahlström & Widstrand 1989

Kast Verena *Drömbild: bil* Centrum för Jungiansk Psykologi

Tarot-böcker, de är en skattkammare när det gäller utvecklingen av vårt västerländska symbolspråk.

Tips för dig som vill läsa vidare:

Edinger Edward F *Ego and Archetype* Shambala 1992

Vår och gult

Våren är det spirande livets tid. Våren är ny födelse och ny växt, ljuset har kommit tillbaka. Den gula färgen förknippas med våren eftersom gult är ljusets färg och ljus är medvetande. Därför förbinds våren och det gula med vårt medvetande, våra tankar och vår logik dvs hur vi tankemässigt förhåller oss till omvärlden och oss själva.

Eftersom den västerländska kulturen är en tankekultur föll det sig naturligt att placera detta seminarium här. Samtidigt kan seminariet bli ett nytt uppvaknande eftersom vi rör oss i en välbekant sfär men på en annan och ny nivå. Därmed finns möjligheten att upptäcka nytt innehåll i den vardag som omger oss.

Västerländskt symbolspråk

Historielektion om ett par tusen år.

Så börjar vi närma oss 2000-talet. Det var en ganska orolig tid i människans historia. Många stora krig fördes, och det var under de sista 100 åren av 1000-talet som kommunikationerna utvecklades och människor fick ökad kunskap om vad som hände i andra delar av världen. Innan dess hade ju, som ni vet, det stora flertalet mest haft kunskap om sin egen region. I och med att kommunikationsvidden ökade fick människan också kunskap om det som hände på mer avlägsna platser. Så inte nog med att tiden var orolig, med mycket krig, människan fick nu också information om vad som hände i hela världen. För att ståvja krig och orostider utvecklade man ett mycket avancerat offer-system.

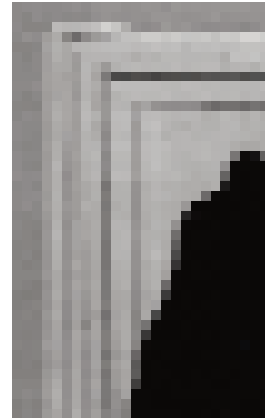
Utvecklingen började i Nordamerika men spred sig snabbt till Europa för att så småningom spridas över hela jordklotet. För att blidka guden lade man ner mycket arbete på att bygga nät av vägar över hela jorden. Varje litet område var kringbyggt av vägar. Man tillverkade en sorts fordon och i dessa placerade sig de som skulle offras och de färdades på vägarna tills de antingen körde in i ett annat fordon eller körde av vägen. Till en början var denna offermetod inte så särskilt effektiv eftersom fordonen var relativt få och de kunde inte färdas så snabbt, men oerhört stora summor pengar satsades på att utveckla dessa fordon. Kring millenieskiftet var fordonen både många och mycket mer effektiva. Att äga ett eget fordon var att visa sin tro till guden och sin offervilja. Ju större och snabbare fordon desto mer gynnad av guden ansågs man vara.

Den västerländska kulturens och kristendomens symbolspråk är naturligtvis byggd på våra tidigare kulturers symboler, samtidigt som vår kultur också utvecklat en symbolrelation till nya kulturföreteelser. Ett exempel på detta är bilen som är något mycket mer än ett transportmedel.

Det finns dock en symbol som på sätt och vis kan sammanfatta hela vår västerländska livshållning och det är linjen.

Linjen är rak, linjen har en början och ett slut (gör man en oändlig linje kröker den sig och bildar så småningom en cirkel), den är smal med ett avgränsat fokus och förbinds arketyriskt med det manliga.

Under detta seminarium arbetar vi både med profana och sakrala kulturtypiska symboler.

Fjärde seminariet: Drömsymbolism 20020315-17

Lärare: Cecilia Berge.

Litteratur

Obligatorisk:

C G Jung et al *Människan och hennes symboler* Forum 1981

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Läs gärna:

Strephon Kaplan-Williams *Drömarbete*" Rabén & Sjögren 1993

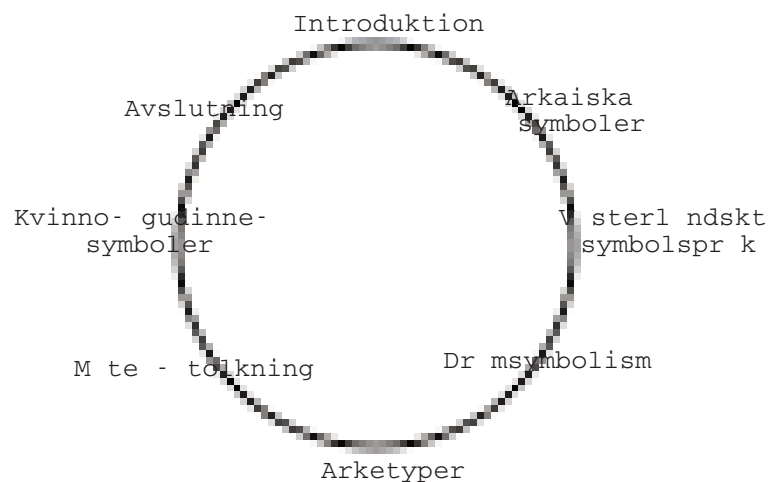
Tips för dig som vill läsa vidare:

Montague Ullman/Nan Zimmerman *Använd dina drömmar* Natur och Kultur, 1991.

David Fontana *Lär dig drömma* ICA Bokförlag 1999.

Bodil Claesson *Drömmens budskap* Wahlström 1992.

Marie-Louise von Franz *Drömmens budskap* Centrum för Jungiansk Psykologi 1990.

Måntid

Bara genom att börja studera symboler i sig ökar man kunskapen om sig själv och kunskapen om människan som varelse. Vår utveckling, vårt sätt att tänka och relatera till tillvaron speglas i hur vi relaterar till olika symboler. Det är därför ganska givet att om man börjar arbeta med sina drömmar, antingen det är för sig själv, genom att skriva ner dem och reflektera kring dem för att försöka förstå vad de förmedlar, eller om det är i någon form av drömgrupp så ökar man kunskapen om sig själv. Via drömmen meddelar sig vårt omedvetna med vårt medvetna jag. Drömmen kommer till oss i symboliska bilder som vårt medvetna jag väljer att ta emot eller inte. Att välja att ta emot, och arbeta med sina drömmar är att medvetandegöra delar av det omedvetna.

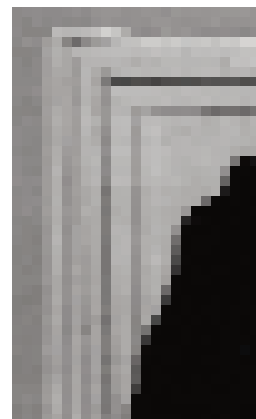
Drömmarnas språk

I detta seminarium kommer vi att ta upp drömmar och deras funktion för oss människor. Vi kommer in på frågan om varför vi drömmar och vilka teorier som finns om det, men framförallt kommer vi att uppleva drömmarna. Med hjälp av psykodramascenen iscensätter vi de drömmar som gruppen vill utforska och vi kommer också att tillåta dem att expandera, utvecklas vidare.

Vi kommer att undersöka drömmarnas symbolvärld: vad betyder olika saker i drömmarna, finns det en absolut betydelse eller varierar det mellan olika människor. Vem är du i drömmarna, en betraktare eller en som befinner sig mitt i handlingen? Vilka miljöer utspelar sig dina drömmar i? Finns det människor, djur, växter och saker i drömmen? Är människorna gamla eller unga, kvinnor eller män, goda eller onda? Är drömmen svart-vit eller i färg, har den ljud, rörelse? Vilka känslor finns med? Vad ställer drömmen för frågor om livet till dig? Vi kommer att använda oss av Strehon Kaplan-Williams drömkort men också ta upp den privata symbolvärlden.

Drömmarna är vår egen kostnadsfria terapeut som vi kan få aktiv hjälp från kostnadsfritt i alla livets situationer. Om vi lyssnar på våra drömmar, stannar upp i dem och utvecklar ett samtal med drömmarna typ vad vill den här drömmen säga till mig just nu, vad försöker den förmedla, då kan vi verkligen få ett aktivt stöd i livet. Ofta pekar drömmen på en konflikt eller ett viktigt livstema som vi försöker gömma och glömma. Ibland visar den på en önskan/ett mål som tappats bort och ibland kommenterar den bara de senaste dagshändelserna. När jag kallar det terapi är det för att du genom dina drömmar kan öka din självkänedom, få en allt större lyhörddhet för dina egna och andras behov och erövra en allt större kompetens i att handskas med de påfrestningar som livet ständigt ger oss.

Syftet med seminariet är att du som deltagare får med dig är en större medvetenhet om ditt drömliv och en växande nyfikenhet på vad drömmarna vill säga.

Femte seminariet: Arketyper 20020503-05

Lärare: Elisabet Vanarot.

Litteratur

Obligatorisk:

Valfri tarotbok

Vanarot Elisabet *Narren och normen* artikel i tidskriften Psykodrama 1/01

Vanarot Elisabet Lindén *Tarotkortens tredje dimension* artikel i tidskriften Athanor 19/98

Läs gärna:

Jolanda den tredje *Tarot. Häxans tolkning* Nordstedts 1997

Jönsson Thomas *Tarot - den inre världsomseglingen* Solrosens förlag 1991

Nichols Sallie *Jung and Tarot*. Samuel Weiser Inc 1984

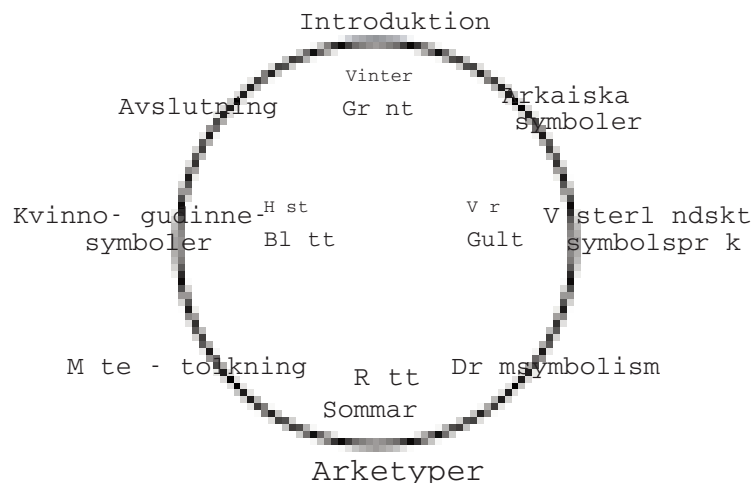
Noble Vicki *Motherpeace - A Way to the Goddess through Myth, Art and Tarot*

Vanarot Elisabet Lindén *Tarot - att tolka symboler* häfte 1997

Tips för dig som vill läsa vidare:

Pascal Eugene *Jung i våra liv* Svenska Dagbladets förlag 1993

Stevens Anthony *Jung. Om hans liv och verk* Månepocket 1992

Sommar och rött

Sommaren är fullbordans tid. Allt i naturen växer med en enorm kraft. Den röda färgen är en kraftfärg med mycket hetta - blodets, eldens och livets färg. Sommaren och det röda är förbundet med inspiration och med våra känslor. Men inte vilka känslor som helst, inte "jag känner mig lite rastlös; jag känner medkänsla med dig; jag känner mig lite nere" utan det röda är förbundet med passion, aggression, sorg, vrede, kärlek och andra starka känslor.

I vår kultur anses många av de "röda känslorna" okvinnliga. Som flickor får vi lära oss att inte uttrycka starka känslor. När vi lägger locket på de känslor som anses olämpliga lägger vi samtidigt locket på vår blomning och livskraft.

Under detta seminarium kan vi, tillsammans med tarotkorten låta oss själva blomma.

Jung, arketyper och tarot

Tarotens grundläggande ändamål är att undervisa. Korten är en bok av symboler, som tyder föreställningen om universums natur och människans relation till detta universum.

Grunderna till tarot kan man finna inom mytologi och magi, inom psykologi, filosofi och i olika religioner.

Stora Arkanan består av 22 kort, numrerade 0 - 21, som var och ett representerar olika arketyper.

Ordet arketyper kommer från grekiskans arche som betyder ursprunglig och typos som betyder präglning, stämpel, mönster.

Arketyperna finns i det kollektivt omedvetna (den del av det omedvetna som är universellt, gemensamt för hela arten människa). Vi föds med dessa bilder, eller snarare anlag till bilder, eller med denna potential till upplevelser. Eftersom de utgör den medfödda delen av vårt psyke strukturerar de vårt psykiska liv och "vill" därigenom också styra hur vi uppfattar och förhåller oss till olika situationer i vår omvärld. En arketyper kan endast aktiveras genom sina yttringar t ex i form av arketyperiska bilder och/eller symboler. Dessa bilder har universella motiv och utgör grunden för religion, mytologi och folksagor. Eftersom de arketyperiska bilderna är en del av vårt kollektiva mänskliga arv är de "bekanta" för oss. Redan första gången vi på medveten nivå kommer i kontakt med en arketyper t ex i form av en myt, verkar det vagt bekant eftersom den svarar mot en universell sanning inom oss.

Korten i Stora Arkanan är exempel på arketyperiska bilder. När vi arbetar med tarotleken och får upp kort ur Stora Arkanan kan vi vara övertygade om att det är arketyperiska komplex (en grupp tankar eller idéer som har en stark emotionell laddning) som är aktiverade i den aktuella frågan.

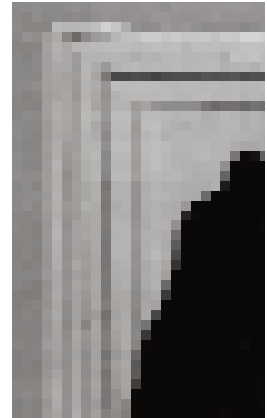
Lilla Arkanan innehåller de fyra arkaiska elementen som vi började utforska under seminarium två och som vi här fortsätter arbeta med.

Tarotkortet fungerar som vägledare oberoende av om vi ser på dem ur jungianskt eller magiskt perspektiv.

Ur jungianskt perspektiv är tarotkortet arketyperiska bilder och det är synkronistiskt vilka kort som kommer upp.

Ur magiskt perspektiv är det magi som styr. Häxan Jolanda den tredje säger så här:

"Det här med att vara 'född med gåvan' håller inte längre. Tarotkortet är ett magiskt alfabet som det går att lära sig, i svårighetsgrad att jämföra med att lära sig grekiska, eller att lära sig flyga helikopter. Den som har viljan kan också lära sig, det är den enkla doktrinen som avgör vem som kan och inte kan bli synsk, tolka tarotkort, eller vem som har talang att syssla med magi."

Sjätte seminariet: Möte - tolkning 20020829-0901

Lärare: Eva Entrena.

Litteratur

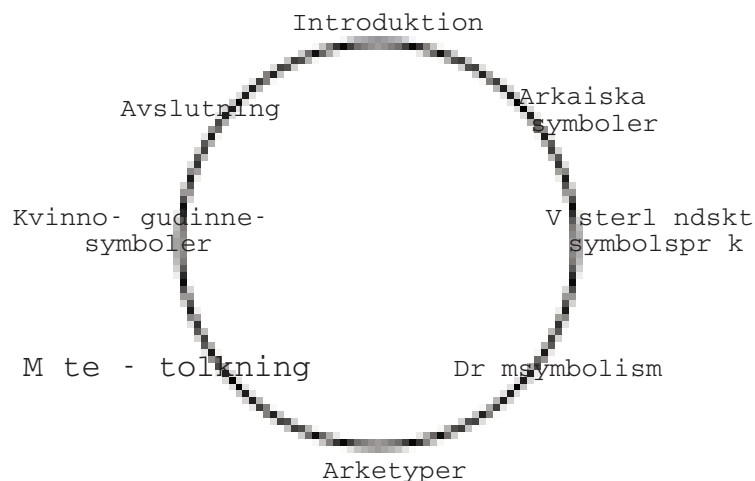
Obligatorisk:

C G Jung et al *Människan och hennes symboler* Forum 1981

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Läs gärna:

Tips för dig som vill läsa vidare:

Måntid

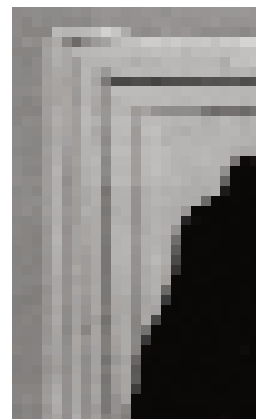
Att tolkning är placerad i måntid i årshjulet kan vid första anblicken verka konstigt. Att tolka är ju att lyfta upp till medveten nivå, en till synes helt medveten handling.

När vi tolkar, i mötet med andra, kan vi uppleva oss som väldigt medvetna. Och på ett plan är vi det. Samtidigt pågår ett enormt informationsutbyte på omedvetet plan. Vi registrerar bl a kroppspråk, muskeltonus, hormonavsöndring, ögonrörelser samt röstklang och använder omedvetet den informationen.

I årshjulet är vi framme vid augusti - skördetiden. När vi här arbetar med hur vi möter andras symbolspråk och hur vi tolkar, skördar vi frukterna av det arbete vi gjort under de tidigare seminarierna och blir bekräftade i att vi lärt oss den hel del om symboler.

Att möta andras symbolspråk

Vårt språk består av symboler, dvs varje ord är en symbol för en sak, en företeelse, ett handlande o s v. I mötet människor emellan utväxlas budskap som tolkas utifrån vars och ens referensramar. Varje människa har rätt till sin egen tolkning men samspellet mellan oss underlättas om vi förstår varandras tolkningar.

Denna förståelse kan övas upp genom rollbytet som är en av de mest effektiva teknikerna i psykodrama. Detta tillvägagångssätt är viktigt inte endast i det mellanmänniska umgänget utan det är också i rollbytet med andra som vi uppnår självkänedom. Det är en självklar del i barns lekar, men som vuxna förlorar vi ofta vår lekfullhet och spontana förmåga att byta roll. I rollbytet tvingas jag se saker och ting ur den andres perspektiv och därmed inse att mitt perspektiv inte är allenarådande, att andra kanske inte uppfattar mig som jag själv gör. Det är i rollen av den andre som vi utvecklar tele, dvs jag ser såväl den andre som mig själv med den andres ögon. Tele är en positiv samhörighet människor emellan och J L Moreno, som myntade begreppet, använder det i motsats till projektion.

Genom att träna rollbytet i aktion kan vi öka vår förmåga att tolka andra människors språk, symboler och bilder. Vi utforskar vad som händer när vi missförstår varandra och lär oss att uttrycka oss tydligare.

Rollen som dubbel är en av den psykodramatiska metodens hörnstenar. Som protagonistens dubbel upprättar vi ett empatiskt band med honom/henne, utgör ett stöd samt uttrycka känslor som han/hon inte kan eller vågar släppa fram. I grunden handlar det om att kunna ge upp sig själv för en annan människa, att släppa taget om vårt eget perspektiv för att kunna leva oss in i den andres tankar och känslor. För att en tolkning av en dröm, ett tarotkort eller annat symboluttryck ska bli meningsfullt, måste vi dra tillbaka våra egna personliga tolkningar av symbolen ifråga och ge tolkningsföreträdet till klienten.

Under seminariet kommer vi att ägna oss åt övningar i rollbyte och i att agera som dubbel för att öka vår förmåga till inlevelse i och förståelse av andra människors individuella symboler och bildspråk.

Sjunde seminariet: Kvinno- gudinnesymboler 20021011-13

Lärare: Elisabet Vanarot.

Litteratur

Obligatorisk:

Gimbutas Marija *The Language of the Goddess* (bilderna är obligatoriska, men läs den gärna)

Läs gärna:

Estés Clarissa Pinkola *Kvinnor som slår följe med vargar*

Walker Barbara G *The Womans Encyclopedia of Myths and Secrets* Harper & Row 1983

Vanarot Elisabet Lindén *Helande Cirkel. Textsamling kring shamanism* Athanor förlag 1999

Tips för dig som vill läsa vidare:

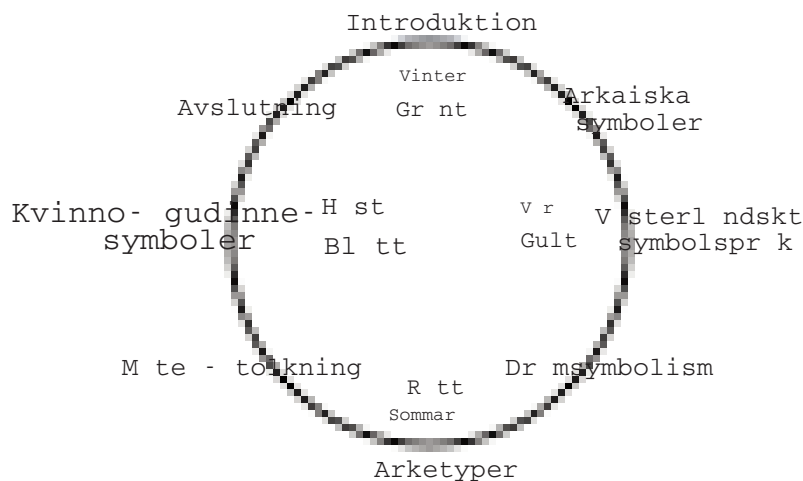
Eisler Riane *The Chalice and the Blade. Our History, Our Future* Harper and Row 1988

Lincoln Bruce *Emerging from the Chrysalis. Rituals of Woman's Initiation*. Oxford Univ. Press

Noble Vicki *Motherpeace - A Way to the Goddess through Myth, Art and Tarot*

Sjöö Monica / Mor Barbara *The Great Cosmic Mother* Harper and Row 1987

Skogemann Pia *Kvinnlighet i utveckling* Forum 1987

Höst och blått

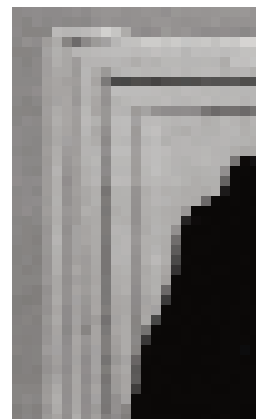
Hösten är integrationens tid, i årshjulet placerad i väster, solnedgångens väderstreck. I skymningen suddas de individuella konturerna ut och börjar sammansmälta till en helhet.

Vattnelementets färg är blått, himlen som speglar sig i vattnet och vattnet som speglar sig i himlen. Att arbeta med vattnets element är att lära sig lita till och använda sin intuition. Det är att utveckla sin inkännande, empatiska förmåga både gentemot sig själv och andra, sin förmåga att känna kärlek. Att arbeta med vattnelementet är också att till medveten nivå lyfta fram och använda sina minnen, att minnas, inte bara sina egna erfarenheter utan också sina kroppsminnen på gen- och cellnivå. I dessa minnen finns hela vår historia, ända från urtidens urhav, bevarade.

Kvinno- och gudinnesymboler

Ur Sagan om Ödeshjulet.

När hon tittar sig omkring får hon syn på Ormen som ringlar bredvid hjulet. Ormen ser lugn och tillfredsställd ut. Flickan undrar om Ormen också har suttit på hjulet och släppt taget eller vad den annars gör där. Hon vet inte riktigt om hon ska våga tilltala den. Ormar är farliga och har en listig tunga - det har hon lärt sig i skolan. Men den här Ormen ser inte alls farlig ut. Flickan bestämmer sig för att våga.

- Hör du Orm, säger hon, vad gör du här? Varför är du inte på hjulet, ville du inte åka ner?

Ormen tittar på henne och vagnar med huvudet. Flickan står lugnt kvar.

Ormen låter sin tunga spela. Flickan känner att nu borde hon egentligen bli rädd, men hon blir inte det. Lugnt står hon kvar.

När Ormen studerat henne en stund börjar hon tala.

- Jag har suttit på hjulet. Där Sfinxen sitter nu har jag suttit. Mycket längre än vad han har suttit där. Jag satt där utan att behöva klamra mig fast, utan att kontrollera hjulet. Det var min rätta plats, helgad åt mig under långa, långa tider. Du förstår, jag är en del av klotet och när jag satt där på toppen var jag synlig och det var klart vad som behövdes. Men en dag kände jag att jag höll på att glida av, då förstod jag att det var dags. Så jag lät mig glida av och lämnade plats till Sfinxen.

- Tyckte du om att sitta på toppen frågade flickan?

- Tyckte om och tyckte om, svarade Ormen. Jag varken tyckte om eller inte tyckte om. Jag satt där så länge det var mitt att vara synlig. Nu verkar jag enbart inuti klotet. Det är annorlunda helt enkelt.

- Sfinxen säger att han är på väg ner, säger flickan. Kommer du att sitta på toppen igen då?

- Jag vet inte säger Ormen, ingen kan skåda in i framtiden på det sättet. Det jag vet är att inget blir som det var. Eftersom Sfinxen suttit på toppen av hjulet så länge och kämpat så hårt är allt annorlunda. Jag vet inte ens om jag vill sitta på toppen längre. Jag tror att det är dags för något nytt nu, men hur det kommer att se ut kan jag inte sia om. Egentligen är det bara du själv som vet det, säger Ormen till flickan.

Det finns naturligtvis en mängd symboler förbundna med det kvinnliga varav vattenaspekten jag beskrivet på föregående sida är en. En annan viktig kvinno- och gudinnesymbol är sländan. Alltifrån att vi lärde oss att tillverka tyger fram till uppfinnen av spinnrocken var sländan kvinnans ständiga följeslagare. Sländan och spinnandet var så intimt förbundet med kvinnan att ordet spinna i vissa sammanhang användes om kvinna, t ex "på spinnsidan". Sländan var också ett Gudinneattribut. Det var med den himmelska sländan, polstjärnan, som Gudinnan vände himlavalvet och därmed skapade tiden. Som norna, ödesgudinna, spann hon livets väv. Livets hjul, eller ödeshjulet är en annan bild av gudinnans slända och ormen är ett gudinnaattribut över hela världen.

Åttonde seminariet: Avslutning 20021122-24

Lärare: Elisabet Vanarot.

Litteratur

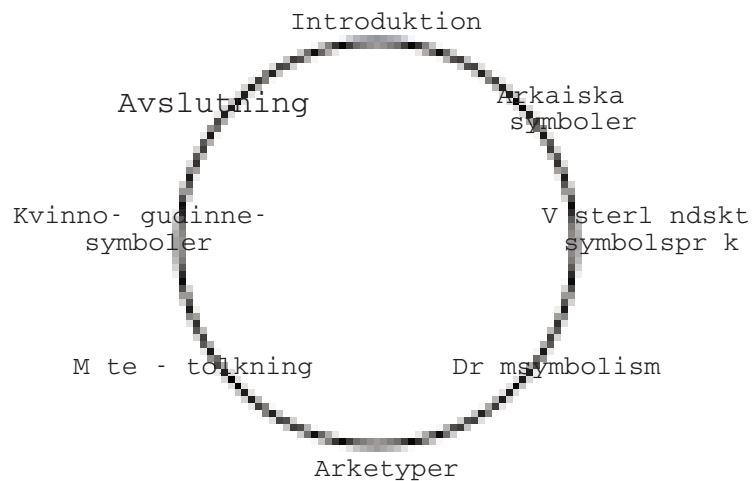
Obligatorisk:

C G Jung et al *Människan och hennes symboler* Forum 1981

Cooper Jean C *Symboler. En uppslagsbok* Forum 1993

Tips för dig som vill läsa vidare:

Perera Sylvia Brinton *Innanas resa* Centrum för Jungiansk Psykologi 1992

Måntid

I cirkeln befinner vi oss nu mellan höstens integrering och vinterns ännu ofödda liv. Det som fattas för att fullborda cirkeln är döden. Utan död inget nytt liv och i årshjulet är vi framme vid Alla helgonhelgen, som är dödens helg.

Att avsluta något är en symbolisk död och att skiljas är att dö en smula.

Både födelse och död är smärtsamma men livsnödvändiga. Skyggar vi för dem stannar livet. Havets vågor stelnat, fågeln stannad i luften och rosens kronblad stillnat strax ovan markytan. I evighet.

Avslutning

Kroppen värker av att ligga hopkrupen i en och samma position. Vid minsta rörelse knakar det i väggarna. Hon vågar knappt andas längre för vid varje andetag knakar det litegrann. Vad kommer hända med henne om väggen spricker? Väggen som hon trodde var så stabil och som visat sig vara så tunn och bräcklig.

En dag knakar det till och väggen runt henne rämnar. Ljuset som kastar sig över henne är intensivt. Hon sluter ögonen och ligger stilla, skälvande av rädsla. När inget händer tar hon till slut ett djupt andetag och öppnar ögonen en aning. Hennes blick möter ett hav av färger och ljus, nästan outhärdligt starkt. Hon sluter ögonen igen. Då känner hon att skuggan närmar sig. Rädslan får hjärtat i bröstet på henne att banka hårt.

Så hör hon en röst som säger:

- Sträck på dig, räta ut dina lemmar.

Hon ligger blickstill och försöker göra sig så osynlig som möjligt. Om hon inte rör på sig kanske skuggan försvinner. Istället känner hon en smekning, mjuk och varsam, över kroppen. Rösten upprepar att hon ska sträcka på sig och fortsätter:

- Du har legat stilla så länge att det kommer att göra ont när du rör dig men det är livsnödvändigt att du gör det. Om du inte rör dig dör du. Ta nu och sträck på dig, lite i taget.

Hon bestämmer sig för att försöka. Och precis som rösten sagt gör det ont, hon drar ihop sig igen. Men nu hjälper inte det, det verkar som om smärtan finns hela tiden i och med att hon började röra sig. Eftersom det gör ont hela tiden bestämmer hon sig för att hon lika gärna kan följa röstens uppmaning. Hon sträcker på sig, rätar ut sig långsamt, rör sina lemmar. Så småningom blir hon mindre stel och smärtan avtar. Fotfarande med ögonen slutna frågar hon rösten:

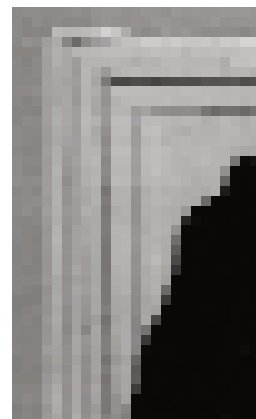
- Vem är du?

- Jag är Modern, svarar rösten. Öppna dina ögon och se, för nu kan du flyga med egna vingar.

Detta seminarium använder vi till att arbeta med symboliska avslut, avslut vi inte fullföljt, eller genomfört på det sätt vi skulle ha behövt.

Vi arbetar också med att knyta ihop och utvärdera utbildningen, med vad det inneburit för var och en i gruppen att öka sin kunskap om sig själv och om symboler.

Dessutom utforskar vi de möjligheter som öppnats genom denna nya kunskap och erfarenhet.

Presentation av viktiga inspiratörer och förgrundsgestalter

Marija Gimbutas, 1921-1994, Fil dr. i arkeologi, vände upp och ner på vår bild av människans förhistoria. Till sådan grad att hennes forskning fortfarande anses mycket kontroversiell, trots mängder av bevis för hennes slutsatser och trots att senare tids DNA-forskning pekar på det korrekta i Gimbutas slutsatser.

Även om hennes forskning var kontroversiell och hennes böcker cirkulära (såpass att universitetsbiblioteken har svårt att klassificera hennes böcker, hos vissa återfinns hon under arkeologi hos andra under t ex religion eller konst), var hon banbrytande och en så skicklig forskare att hon tilldelats hederstitlar vid flera universitet.

Det kontroversiella med hennes forskning var att hon fann att den hierarkiska, patriarkala världsordning vi lever i idag och som vi lärt oss uppfatta som norm för mänskligt liv, bara har varit norm under en kort tid av vår mänskliga historia. Under 100 000-tals år verkar vi ha levt i samhällen baserade på samordning istället för rangordning, där kvinnan haft åtminstone en jämbördig ställning med mannen och där en kosmisk Gudinna är skaperska och livgivarska. Det sistnämnda är ett religionshistoriskt faktum (om man kan prata om faktum när det gäller företeelser som ligger så långt tillbaka i tiden). "Så mycket är dock klart att Modergudinnan är den, arkeologiskt sett, första kända gestalten i mänsklighetens religiösa panteon." skriver Åke Hultkrantz, (världsberömd) professor i religionshistoria. Eftersom Hultkrantz yttrande ses som en vetenskaplig sanning synes det mig underligt att det då är så kontroversiellt att kvinnan haft en stark ställning i samhället. Om guddomen har kvinnlig form har jag svårt att förstå att kvinnan skulle kunna vara sedd som underordnad mannen.

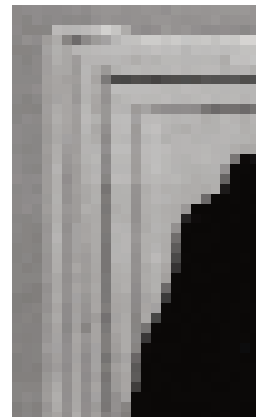
Hur som haver så är det Gimbutas arkeologiska fynd i form av grottmålningar, keramiska dekorationer mm vi huvudsakligen kommer att studera.

Carl Gustav Jung, 1887-1961, professor i psykologi, var från början Freuds lärjunge men till skillnad från Freud ansåg Jung att libidot, vår psykiska energi, inte enbart är förbundet med sexualitet utan är en allmän livskraft som uttrycker alla våra drifter. Detta, kombinerat med Jungs intresse för det mystiska i människan, ledde till en brytning med Freud.

Det var Jung som, ur psykologiskt perspektiv, skapade begrepp som *arketyper*, *vårt omedvetna*, *det kollektivet omedvetna*, *anima* och *animus*. Han var övertygad om att människan var en andlig varelse med ett andligt behov.

Så här skriver Pia Skogemann:

I vår kultur har man under en tid menat att religionen skulle försvinna mer och mer och helt ersättas av rationell, naturvetenskaplig livsåskådning. Under de senaste åren har man observerat att detta inte är fallet. Homo religious, den religiösa människan, låter sig inte ersättas av homo faber, den tekniska människan. Så när Jungs idéer om arketyperna och det kollektivt omedvetna under många år blev förklarades för mystiska och religiösa, så var det på den tiden sagt som något förkänande, men jag tror att det idag just är Jungs respekt för den religiösa och mystiska sidan av människan som bidrar till att öka intresset för hans verk. (Kvinnlighet i utveckling)

Vår syn på människan har under 90-talet förändrats såpass att Jung under slutet av 90-talet ansågs tillräckligt rumsren för att hans psykologiska teorier numera ingår i psykologutbildningen.

Eftersom man i den jungianska psykoanalysen arbetar men att tolka klientens symbolspråk är den jungianska och postjungianska litteraturen ovärderlig när man studerar symboltolkning.

Jacob Levy Moreno, 1889-1974, läkare, filosof och teaterman är psykodramas skapare. Under 1:a världskriget utvecklade han den filosofi som ligger till grund för psykodrama. 1925 emigrerade han från Wien till USA där han byggde upp en klinik och utbildningsinstitution, Beacon. Tillsammans med sin alljämt verksamma hustru Zerka fortsatte han att utveckla och sprida psykodrama över världen. Det är ingen överdrift att påstå att så gott som all gruppterapi alltifrån gestaltterapi till gruppanalys är påverkade av Morenos idéer.

1973 grundade han också IAGP, den internationella föreningen för gruppsykoterapi, i vilken alla betydelsefulla gruppterapeutiska riktningar är samlade under ett tak.

J.L. Moreno är unik genom sin betoning av det äkta mellanmänniska mötets och gruppens betydelse. Moreno hade visionen att psykodrama skulle bidra till att skapa en bättre värld genom att främja en ökad förståelse människor och grupper emellan. Han hade en stark tro på varje människas inneboende förmåga till spontanitet och kreativitet.

Utbildningsmetoder

Vår hjärna består av två halvor, den högra och den vänstra. Hjärnans vänstra bark innehåller ordning och struktur, den är logisk, riktad och det är därifrån viljan styr. Den är analytisk, den delar upp i delar, och är objektiv. Den översätter och arbetar språkligt och den kategoriserar och ser orsak-verkan-mönster.

I den högra hjärnbarken finns kaos, oordning och känslor. Den högra hjärnbarken är intuitiv och tidlös, visuell, subjektiv och känslösam, den arbetar med drömmar och fantasi och ser helheter samt är spontan.

I den högra hjärnbarken hanteras t ex konst, musik och dans medan i den vänstra hanteras skriftlig, vetenskaplig och matematisk information. I traditionell utbildning används verktyg som aktiverar den vänstra, logiska delen av hjärnan. Det kommer vi även att göra under symbolutbildningen genom föreläsningar och litteraturstudier. Dessutom kommer vi att använda tekniker som aktiverar den högra hjärnhalvan. Eftersom samtliga lärare är psykodramatiker är det psykodrama som bildar grunden i utbildningen.

Psykodrama betyder själen i handling och är en aktionsmetod där den egna upplevelsen ligger till grund för fördjupning och förändring. Det är en flexibel metod som inte syftar till konformitet utan till att varje gruppdeltagare ökar sin självkänedom och sin förmåga att agera spontant.

Genom att iscensätta våra symboler kan vi vidga deras innehåll och vår egen förståelse, både av symbolen och oss själva. Vi arbetar med aktiv imagination och visualiseringar för att möta våra inre bilder och föreställningar. Vi målar våra bilder för sätt manifesteras dem i den fysiska världen.

När vi använder psykodrama, bild och inre resor aktiverar vi den högra, kreativa hjärnhalvan, varvid den intellektuella kunskapen fördjupas och integreras i oss.